

Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

Orgaan van de
Nederlandsche Boschbouwvereniging

Oprichter Dr. J. R. Beversluis

7e Jaargang

No. 7

Juli 1934

Oorspronkelijke Bijdragen

DE BEBOSSCHING OP DE NOORDZEE-EILANDEN

door

P. BOODT.

(Vervolg.)

HOOFDSTUK II.

Vorbereiding van den grond.

De vroeger en ten deele thans nog toegepaste wijzen van voorbereiding van den grond zijn bij de duinbebossching de volgende :

a. *de strooksgewijze bewerking.*

De tot 0,50 m diep met de schop bewerkte strooken, ter breedte van 0,80 tot 1,20 m zijn gescheiden door onbewerkte „balken” van 0,60 tot 0,80 m breedte ;

b. *de volle bewerking* van den grond met behulp van de schop.

De te bebossen oppervlakte wordt volledig gespit tot eene diepte van doorgaans 0,30 tot 0,60 m ;

c. *het ploegen* van den grond met zes ossen.

De oppervlakte wordt volledig geploegd tot een diepte van 0,45 m, terwijl ook wel 0,40 m diep geploegd werd, waarbij de ploeg in de voor gevolgd werd door een woelploeg, getrokken door een paard ;

d. *het maken van plantgaten*, meest $0,40 \times 0,40 \times 0,40$ m en op afstanden van 0,80 m ;

e. *het spitten van voortjes*, 0,40 m breed en diep, terwijl de onbewerkte strooken tusschen de voortjes ook 0,40 m breed zijn.

De sub c vermelde methode werd vroeger alleen op Texel toegepast en wel op de „Mientgronden” ; deze methode heeft voor de waddeneilanden nog slechts historische waarde.

De sub e aangegeven methode wordt in het groot alleen op Ameland gevolgd en wel sinds 1903.

Bij de sub b en c genoemde grondbewerkingen moet de oppervlakte volledig vastgelegd worden met helm, heide, rugte, stroo of zoden ; bij de andere wijzen van grondbewerkingen is dit niet noodig.

werking behoeft slechts een gedeeltelijke vastlegging op de grondbewerking te volgen.

Behalve in duinpannen, waar vaak ondoorlatende veenlagen moeten worden gebroken en bovengebracht, hebben alle grondbewerkingen in de duinen als voornaamste doel om voor de planten een vocht-reservoir te scheppen. Het hangt geheel van plaatselijke omstandigheden af welke grondbewerking zal worden toegepast. Zijn de duinen van jonge formatie of wel ten deele stuvende, dan kan met een gedeeltelijke grondbewerking (strooken-voortjes-plantgaten) worden volstaan. Het is dan in enkele gevallen ook mogelijk om zonder voorbereiding van den grond te planten, zooals dit in Denemarken vaak geschiedt. In dergelijke duinen is de capillaire werking gunstig en treft men direct onder het bodemoppervlak vochthoudend zand aan.

De begroeiing der duinen is voor den te beboschen grond vaak een waardevolle indicator. Bij veel helmgroei, hetgeen wijst op een beweeglijk-duin, kan de minst kostbare grondbewerking veelal goede resultaten geven. Daarentegen zal in duinen begroeid met *Carex*, *Corynephorus canescens*, *Hieracium umbellatum*, korstmossen en andere op drogen grond wijzende flora slechts de diepe en volle grondbewerking uitkomst kunnen brengen.

Het behoeft geen verwondering te wekken, dat de beheerder, zoodra hij twijfelt aan het aanwezig zijn van een voldoende vochtreservoir, al spoedig geneigd is om den zekersten weg te bewandelen en over te gaan tot diepe en volle grondbewerking. Deze methode is echter ook de duurste, vooral indien, door gebrek aan vastleggingsmateriaal, dit laatste over verre afstanden moet worden aangevoerd.

Dit was en is nog het geval op de eilanden Terschelling en Vlieland, als gevolg waarvan op die eilanden eene nieuwe voorbereiding van den grond zich heeft ontwikkeld: de zogenoemde „turfbepantingsmethode”, welke ik in het vervolg als de „Terschellinger methode” zou willen aangeven.

Van deze methode is het eerst melding gemaakt in een door schrijver op 15 October 1925 tijdens den 2en wetenschappelijken boschbouwcursus te Wageningen gehouden lezing, waarvan de inhoud onder den titel van „Bezaaiingsproeven in de duinen” is opgenomen in de „Mededeelingen van de Nederlandsche Boschbouwvereniging” no. 4, 1926.

Voorts heb ik op verzoek van den heer L. C. Geerling, in zijn toenmalige kwaliteit van waarnemend-directeur van het Rijksboschbouwproefstation, deze methode vrij uitvoerig beschreven, welke beschrijving als „Une nouvelle méthode „de plantation dans les dunes néerlandaises” ingezonden werd aan „le Congrès de l'union Internationale des Instituts „de Recherches forestières”, dat van 5—10 September 1932 te Nancy werd gehouden. De heer Geerling is zoo

vriendelijk geweest genoemde beschrijving in te dienen bij de 4de Sectie van het Congres, alwaar vraagstukken behandeld werden omtrent „le Reboisement et restauration des „montagnes“; voor den verleenden bijstand zeg ik hem hier dank.

Ten einde een juist beeld te geven van de „Terschellinger methode“, weet ik niet beter te doen dan hieronder de te Nancy gegeven beschrijving letterlijk te laten volgen.

„EEN NIEUWE BEPLANTINGSMETHODE BIJ DE DUINBE-
„BOSSCHING.

„Zooals elken duinbebosscher bekend is, ondervinden de „beplantingen in de jeugd de grootste moeilijkheden tijdens „droogte-perioden. Zijn de beplantingen eenmaal goed aan- „geslagen en is de wortelontwikkeling in de eerste jaren nor- „maal, dan kan de bebossching als geslaagd worden be- „schouwd. Aangezien de hoge duinen van Nederland in „het algemeen droog zijn, moeten maatregelen genomen wor- „den om het aanslaan der planten te verzekeren en de wortel- „ontwikkeling tot diepgang aan te sporen, daar bij een opper- „vlakkelig wortelstelsel de beplantingen te gevoelig zijn voor „uitersten in de weersgesteldheid.

„Tot voor een 10-tal jaren geleden bestonden deze maat- „regelen uitsluitend uit een diepe grondbewerking (40 à 60 „cm), hetzij over de geheele oppervlakte, dan wel op strooken „of voortjes, terwijl in sommige gevallen het maken van plant- „gaten voldoende bleek te zijn.

„Door de grondbewerking, welke zoo diep moet zijn dat „vochtig zand boven wordt gebracht, is het aanslaan van „de jonge beplantingen grootendeels verzekerd, terwijl de „wortelontwikkeling, althans in de eerste jaren, voldoende is.

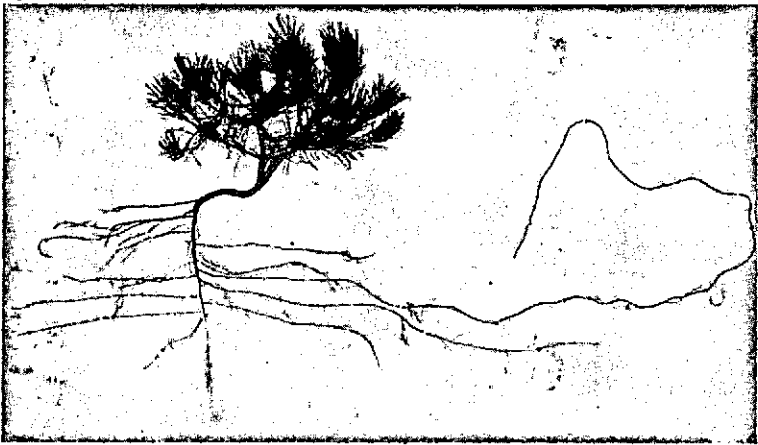
„Aangezien deze grondbewerkingen kostbaar zijn en groote „hoeveelheden vastleggingsmateriaal vorderen, hetgeen in de „omgeving niet altijd in voldoende mate is te verkrijgen, kwam „het denkbeeld naar voren om een vochtbindende stof bij „de beplantingen te gebruiken. Dit denkbeeld gaf aanleiding „tot de bezaaiingsproeven in de duinen, waarmede door on- „dergeteekende in samenwerking met wijlen E. Hesse- „link, Directeur van het Rijksboschbouwproefstation te „Wageningen in 1922 op de Staatsduinen van het eiland „Terschelling een aanvang werd gemaakt. Deze proeven „hadden tot doel na te gaan of met succes bij een vochtbin- „dende stof gezaaid kan worden, waardoor de kostbare „kweekerijwerkzaamheden zouden kunnen vervallen.

„De Hollandsche duinen bezitten te weinig watercapaci- „teit om daarop zonder het gebruik van vochtbindende stof- „fen bezaaiingen te doen slagen.

„Als vochtbindende stoffen werden gebruikt zeelei, nat „gemaakte turfmoel en natte bolsterturf, welke stoffen in

„gaten van $0,30 \times 0,30$ m (afstand 1×1 m) werden gebracht, waarna deze met zand werden aangevuld. De bezaaiingsproeven werden genomen met zaad van Oostenrijkschen den, waarvan 6 kg per ha werd gebruikt, zoodat „op elke zaaiplaats ongeveer 30 zaden werden gezaaid. (1 „kg zaad van Oostenrijkschen den bevat ongeveer 50.000 „zaden). Het resultaat van deze proeven, welke van 1922—1927 werden genomen; is geweest, dat de bezaaiingen bij „natte bolsterturf vaak gelukten, maar dat de opkomst van „het zaad te onzeker was om deze methode in het groot „toe te passen.

„Inmiddels waren ook proeven genomen met het planten

5-jarige Oostenrijksche den, geplant op volgespit duin.

„van 2-jarige verspeende Oostenrijksche en Corsicaansche „dennen bij natte bolsterturf en deze proeven zijn zóó goed „gelukt, dat zich hieruit geleidelijk een nieuwe beplantings- „methode heeft ontwikkeld.

„Ik acht het van voldoende belang om van deze methode „een korte beschrijving te geven.

„De turf, welke bij deze methode wordt gebruikt, is af- „komstig van de bovenste laag, de-zoogenaamde „Bolster- „laag” der Nederlandsche hoogvenen en bevat volgens de „analysen van het Duitsche Veenproefstation te Bremen en „het Nederlandsche Rijkslandbouwproefstation te Groningen „geen plantenvoedsel van beteekenis.

„Alvorens de turf te kunnen gebruiken moet deze gedurende „8—14 dagen in water liggen; hierdoor neemt de poreuse „bolsterturf, waarvan de maten zijn $10 \times 10 \times 34$ cm en „waarvan ongeveer 200 stuks in 1 m^3 gaan, ruim 2,5 kg water „op (het gewicht van één droge bolsterturf is gemiddeld „750 gram en van een goed doordrenkte turf te stellen op

„3400 gram). De natte bolsterturf wordt daarna naar het „plantterrein vervoerd en daarover volgens het toegepaste „plantverband (hier $1,50 \times 1,50$ m) verspreid.

„Vervolgens worden plantgaten gemaakt en de natte turf „rechttop er in geplaatst, zoodanig, dat de bovenkant van de „turf ongeveer 5 cm beneden de bodemoppervlakte komt. De

5-jarige Oostenrijksche den, geplant bij turf.

„2-jarige plant wordt dan tegen een „lengtevlak van de turf gehouden, „zoodat de wortels langs dat lengte- „vlak hangen, waarna het plantgat „met zand gevuld wordt. Het is ge- „wenscht om tijdens de vulling met „een houten stampertje het zand goed „aan te stampen.

„Na deze werkzaamheden wordt „het plantterrein, voor zoover dit „plaatselijk in stuivenden toestand „verkeert, met heide, helm of stroo „vastgelegd.

„De praktijk heeft geleerd, dat de „strengste winters geen schade aan de „beplantingen, die met natte bolster- „turf zijn aangelegd, aanrichten en „dat de droogste zomers niet in staat „zijn om de turven geheel te doen „uitdrogen.

„De beplantingen onttrekken bij „grootte droogten het benodigde „vocht aan de turven, terwijl deze „zich in regenachtige tijden weder met „water verzadigen.

„De turven blijken na 10 jaar nog „vrijwel geheel intact te zijn, zoodat „zij gedurende jaren als vochtreservoir „voor de beplantingen kunnen dienen.

„Een nauwgezet wortelonderzoek „heeft geleerd, dat bij de beplantin-

„gen naast turf de neiging tot diepgaande beworteling grooter „is dan bij beplantingen op volbewerkten grond.

„Bij de turf-beplantingsmethode blijven de meeste wortels „in de omgeving van de turven, een gedeelte er van dringt „in de turven, terwijl vastgesteld is, dat de wortels ook in „de, onder de turven voorkomende, zandlagen doordringen. „Dit laatste geeft de beste waarborg, dat de planten na het „vergaan der turven de hulp daarvan zullen kunnen missen, „zoodat geen terugslag in den groei gevreesd behoeft te „worden.

„Was het aanslaan van de beplantingen bij de voorheen „toegepaste diepe en volle grondbewerking *grootendeels ver-*

„zeker, zoo blijkt dit bij de turf-beplantingsmethode geheel „verzekerd te zijn, want sterfte komt vrijwel niet voor, waar- „door kostbare inboetingen achterwege kunnen blijven. In de „laatste jaren is tevens gebleken dat het gebruik van natte „bolsterturf voor de menging van de naaldhoutbeplantingen „met loofhoutsoorten van buitengewoon groote beteekenis is. „De bezaaiingen met eikels, zoowel als de 1- en 2-jarige „eikenbeplantingen hebben succes, indien bij deze cultuur- „maatregelen natte bolsterturf wordt gebruikt.

„Wat de kosten betreft is de turf-beplantingsmethode be- „langrijk goedkooper dan de beplanting na volle grondbe- „werking; de verhouding der kosten van beide methoden „blijkt ongeveer te zijn als 2 tot 3.”¹⁾

Als aanvulling van bovenstaande beschrijving deel ik mede, dat de Hoofddirecteur van het Rijkslandbouwproefstation te Groningen aanneemt, dat in bolsterturf geen plantenvoedsel van beteekenis zit, welke meening vooral gegrond is op het feit, dat de landbouwgewassen op onbemesten, nieuw aangemaakten dalgrond volkomen mislukken. Ten Roden- gate Marissen geeft in het „Leerboek der Grondver- betering”, Deel II, eenige analyses van bolsterturf en het daar onder liggende grauwveen.

In luchtdroge veenmonsters, afkomstig van Nieuw-Amster- dam, werd aan het Rijkslandbouwproefstation te Groningen gevonden in procenten :

	Stik- stof	Kali	Phosfor- zuur	Kalk	Asch	Water
Bolster	1	0.06	0.054	0.175	4.8	20.2
Grauwveen . . .	0.95	0.029	0.042	0.21	4.8	16.2

Het Veenproefstation te Bremen geeft een analyse van hoogveen, gescheiden in heideveen en mosveen, met als ver- gelijkning daarbij een analyse van laagveen. De samenstelling in procenten is gevonden als volgt :

		Stik- stof	Kali	Phosphor- zuur	Kalk	Asch
Hoogveen	(heide- veen)	1.3	0.05	0.10	0.35	3.0
	(mos- veen)	0.8	0.03	0.05	0.25	2.0
Laagveen		2.5	0.10	0.25	4.00	10.0

¹⁾ Dr. J. A. van Steijn, die zoo vriendelijk is geweest het artikel door te lezen en mij op verschillende punten te wijzen, merkt terecht op, dat ik in het te Nancy ingediende geschrift te algemeen ben geweest door te spreken van „de Nederlandsche duinen”, waarvoor te lezen ware: „de duinen der Waddeneilanden”.

Uit de analyses blijkt, dat het hoogveen arm is aan kali, kalk en phosphorzuur, maar vrij rijk aan stikstof, die echter voor de cultuurgewassen weinig toegankelijk is.

Verder valt het op, dat er chemisch weinig verschil bestaat tusschen de bolster en het grauwveen. Dit is van beteekenis om te weten, omdat het vaak voorkomt, dat bij de beplantingen turven gebruikt worden, welke ten deele uit het, in vergelijking met de bolster, sterker samengeperste grauwveen bestaan. Ook botanisch bestaat er tusschen bolster en grauwveen weinig verschil; daarentegen is de bolster physisch beter dan het grauwveen, vooral wat de structuur en daardoor de verhouding tegenover water en lucht betreft.

Bij het keuren van de turf moet er op gelet worden, dat de bolster niet te los is, omdat de turven dan te veel verbrokelen en ook niet te vast, daar dan het absorbtievermogen der turven nadeelig beïnvloed wordt.

Het beginsel, waaruit de „Terschellinger methode” zich heeft ontwikkeld: het scheppen van een blijvend vochtreservoir voor de jonge plantsoenen, heeft een Noorsch ingenieur doen besluiten om een plantenbrikettenautomaat te lanceeren. Deze automaat perst stukjes turf of veen ter grootte van $40 \times 40 \times 50$ mm tot briketten samen, nadat in de ongeperste turf eerst zaad vermengd met aarde is gebracht. Hoewel ik uit eigen ervaring er niet over kan oordeelen of de aldus gevormde plantenbriketten voldoen, meen ik toch de waarde er van beneden die van de door ons gebruikte bolster-turven te mogen stellen. Want bij het gebruik van bolster-turf wordt niet *in* de turf gezaaid of geplant, maar er tegen aan, zoodat de worteltjes gelegenheid hebben zoowel in de turf als in de omliggende aarde te dringen, terwijl bij het gebruik van plantenbriketten de worteltjes wel meest in de briketten zullen blijven, hetgeen m.i. een nadeel is. Voor zoover het mij bekend is, zijn hier te lande nog geen proeven met plantenbriketten genomen.

Ik mag niet van de „Terschellinger methode” afstappen zonder een woord van waardeering uit te spreken voor de goede hulp, welke de boschwachters 1ste klasse G. van H u n e n te Terschelling en J. A. S c h o l te Vlieland bij de uitwerking der nieuwe beplantingsmethode hebben verleend. Vooral eerstgenoemde boschwachter betoonde veel onderzoekingslust en nam het initiatief tot het nagaan van de mogelijkheid de wortels tot nog meer diepgang te stimuleren, door den grond onder in het plantgat (dus waarop de turf komt te staan) los te maken. De genomen proef heeft uitgemaakt dat het bedoelde losmaken geen invloed van beteekenis op de wortelontwikkeling heeft.

Zooals hiervoor is opgemerkt, hangt de toe te passen wijze van grondbewerking voor een groot gedeelte af van den toestand der duinen.

Ten einde in het moeilijke probleem der grondbewerking eenig licht te brengen, zijn in het najaar 1927 op Terschelling en Vlieland op zooveel mogelijk gelijke terreinen grondbewerkingsproeven aangelegd, welke proeven, ter bepaling van de meest praktische plantwijdte, gecombineerd zijn met plantwijdteproeven.

De grondbewerkingsproeven, waarvan er één te West-Terschelling, één te Oost-Terschelling en één op Vlieland is aangelegd, zijn elk $5\frac{1}{4}$ ha groot, terwijl vijf wijzen van grondvoorbereiding werden toegepast: volle grondbewerking, strookgewijze bewerking, het spinnen van voortjes, het maken van plantgaten en het inbrengen van gewaterde bolsterturf.

In elke proef komen de verschillende wijzen van grondbewerking tweemaal voor op veldjes van $\frac{1}{2}$ ha, zoodat elke wijze van grondbewerking in de proef op een oppervlakte van 1 ha is genomen. Als plantmateriaal werd de Oostenrijksche den gebruikt, terwijl de plantafstanden op 1, 1,30, 1,50, 1,80 en 2 m in het vierkant gesteld zijn. Bovendien werd in het midden van elke grondbewerkingsproef een strook van $\frac{1}{4}$ ha grootte onbewerkt gelaten, maar wel beplant.

In den zomer 1931 werden met in hulp van den heer Geerling verschillende planten in de proefvelden van Terschelling op het wortelstelsel onderzocht en werden de resultaten door meting en photographisch vastgelegd.

Hoewel de proeven nog van te jongen datum zijn om een juist oordeel over den invloed der verschillende wijzen van grondbewerking te vellen, acht ik het toch niet van belang ontbloot om hier de betreffende meetcijfers te vermelden. Hierbij dient men echter te bedenken, dat zooals trouwens voor de hand ligt, de verschillende toegepaste plantwijdten thans nog geen invloed hebben.

Wijze van grondvoorbereiding	Proefveld te West-Terschelling	Proefveld te Oost-Terschelling
volle grondbewerking vastleggen met heide diepte tot vochtig zand is verkregen 40—60 cm	plant bovengronds 31 cm diepg. wortels 47 cm 2 zijwortels van 60—100 cm	plant bovengronds 56 cm diepg. wortels 110 cm eenige zijwortels 110 cm
strookgewijze grondbewerking 2 m bewerkt, 1,60 m onbewerkt diepte tot vochtig zand is verkregen 40—60 cm	plant bovengronds 31 cm diepg. wortels 33 cm 2 zijwortels van 40—65 cm	plant bovengronds 48 cm diepg. wortels 115 cm een strijkwortel 205 cm

Wijze van grondvoorbereiding	Proefveld te West-Terschelling	Proefveld te Oost-Terschelling
spitten van voortjes 30 cm breed 30—50 cm diep tot vochtig zand is verkregen	plant bovengronds 32 cm diepgaande wortels 70 cm 4 zijwortels in den bewerkten grond van 58—120 cm	plant bovengronds 51 cm diepg. wortels 129 cm geen zijwortels
het maken van plantgaten 30—50 cm diep	plant bovengronds 33 cm diepgaande wortels 62 cm geen zijwortels	plant bovengronds 45 cm diepgaande wortel 140 cm één strijkwortel van 165 cm
het inbrengen van gewaterde bolsterturf	plant bovengronds 42 cm diepgaande wortels 43 cm geen zijwortels	plant bovengronds 56 cm diepgaande wortels 84 cm geen zijwortels
onbewerkt	plant bovengronds 15 cm diepgaande wortels 42 cm geen zijwortels	plant bovengronds 32 cm diepg. wortels 136 cm geen zijwortels

Niettegenstaande uit slechts enkele proeven, vooral wanneer deze van jongen datum zijn, geen algemeene conclusies kunnen worden getrokken, geloof ik toch, dat aan dergelijke proeven voor begrensde gebieden, waarom het hier gaat, waarde moet worden toegekend. Aangezien er steeds voor gezorgd werd om bij gunstig weer te planten, meen ik, bij vergelijking der metingsresultaten, te mogen aannemen, dat de chemische gesteldheid van die te West-Terschelling (en) duinen gesteldheid zijn dan die te West-Terschelling. De bovengronds en, waar het vooral bij de duinbeboscning op aankomt, ook de ondergrondse ontwikkeling der planten, is bij alle wijzen van grondvoorbereiding te Oost-Terschelling zeer veel beter dan te West-Terschelling. Opvallend is ook de goede wortelontwikkeling te Oost-Terschelling op onbewerkten grond.

Aangezien de duinen te Oost-Terschelling van jonger formatie zijn dan die te West-Terschelling, ligt het vermoeden voor de hand, dat hierin het opmerkelijke verschil in groei moet worden gezocht; jonge duinen zijn toch over het geheel kalkrijker dan oudere, terwijl de physische toestand van eerstgenoemde duinen en vooral de capillaire werking voor den plantengroei gunstiger is dan die van oudere duinen. Ten einde hieromtrent iets meer te weten, werd van elk der beide Terschellinger grondbewerkings- en plantwijdte proefvelden een monster duinzand voor chemisch onderzoek opgezonden aan het Bedrijfslaboratorium voor grondonderzoek te Groningen. Het resultaat is hieronder vermeld:

Proef	Humusgehalte in procenten van den geheel drogen grond	Kalktoestand van de humus	Per ha en per 10 cm bouwvoor zijn kg humus aanwezig	Fosforzuur gehalte
te Oost-Terschelling	0.5	—	8000	0
te West-Terschelling	0.5	— 6	4000	0

Omtrent het karakter van den kalktoestand wordt door het Bedrijfslaboratorium nog vermeld, dat het monster van Oost-Terschelling overkalkt en dat van West-Terschelling goed was; het monster van Oost-Terschelling bevatte per 10 cm van de bouwvoor per ha een overmaat van 1300 kg gedeeltelijk onwerkzame koolzure kalk.

Voorts hebben mechanische analyses, uitgevoerd door het Rijksboschbouwproefstation, een verschil in stijghoogte gevonden. Deze stijghoogte zou voor het monster te Oost-Terschelling ruim tweemaal zoo groot zijn dan die voor het monster te West-Terschelling.

Hoewel ik mij niet ontveins, dat resultaten van chemisch en physisch onderzoek van slechts enkele monsters onder groote voorzichtigheid moeten worden aanvaard, zoo acht ik mij toch wel gerechtigd tot de voorloopige conclusie, dat de veel betere ontwikkeling der planten te Oost-Terschelling, zoowel aan den gunstigen physischen toestand van den grond, als aan de aanwezigheid van kalk kan worden toegeschreven. Op dergelijke duingronden behoeft in het algemeen geen kostbare grondbewerking te worden toegepast, maar kan met eene goedkoopere grondvoorbereiding worden volstaan.

De beschreven proeven kunnen misschien in de toekomst een tipje oplichten van de sluier, waarin het zoo moeilijke vraagstuk der grondbewerking nog altijd gehuld is.

(Wordt vervolgd.)

UIT DE DAGBLADEN.

Algemeen Handelsblad, 19 Juni 1934.

WIJZIGING TARIEFWET.

Nieuw is de post *hout*. Het gezaagde hout zal worden belast. De heffing op kistenplankjes is op 6% der waarde gebleven. Het bestek-hout is ook op 6% gesteld, evenals het geschaafde hout. De regeering stelt voor, van het ruwe gezaagde hout 3% te heffen. Door de voorgestelde maatregelen wil de regeering eenigen steun geven aan de Nederlandsche zagerijen en schaverijen. Duplex- en triplexhout e.d. zijn nu vrij en krijgen een recht van 6% der waarde. Alle artikelen van hout, niet onder een anderen post dan no. 59 vallende, worden met 6% belast.